

Un manifest revisitat

Deu anys després del manifest 'Una nació sense estat, un poble sense llengua?', publicat a la revista 'Els marges', Josep Miquel Servià, ponent de la secció de Literatura i Lingüística de l'Ateneu Barcelonès, va organitzar un col·loqui-debat per a replantejar la seua actualitat, i per a discutir des de diferents visions els seus punts més polèmics.

David Castillo

Després d'una conversa amb Joaquim Molas, el qual va rebre la notícia amb entusiasme, Servià va convocar diferents representants de la societat catalana i també tres dels implicats en el manifest i els contramanifestos que va provocar. Així, Josep Murgades, de l'Estudi General de Lleida i Josep Maria Nadal, del Col·legi Universitari de Girona, eren convidats com antics signants del manifest d'*Els Marges*; el sociolingüista Francesc Vallverdú com a autor del principal contramanifest; Isidor Marí, subdirector de Política Lingüística actuava com a representant institucional de la Generalitat; Jordi Sánchez, responsable de la comissió lingüística de la Crida a la Solidaritat havia estat triat pels organitzadors com a representant de la societat civil mentre Josep Miquel Servià actuà com a moderador del debat.

Amb l'absència de Josep Maria Nadal i amb una assistència que va superar l'aforament de la sala d'actes de l'Ateneu, Servià va introduir el tema, tot presentant i donant els perquè del debat i la tria dels components de la taula rodona. Les intervencions, que es van succeir amb fluïdesa, van destacar per l'oportunitat d'alguns dels ponents que van adonar-se de seguida que tenien un públic incondicional i les defenses dels ponents més moderats que tal com declarà Francesc Vallverdú, havien de fer d'advocats del diable.

Murgades, primer dels oradors, va valorar el manifest com a gènere d'apologia lingüística, reconeixent que portava les tints carregades per sensibilitzar l'opinió pública. Aquesta consciència d'una situació lingüística adversa va ser utilitzada com a element de provocació, tot i que, després de deu anys la relectura, li ha donat la raó pràcticament en tot.

Vallverdú va mantenir la seva posició discordant del to i de diversos punts que interpretava aspectes polítics poc definits i molt sectorials. Vallverdú, tot i que donava justificacions a alguns dels apartats del Manifest, va argumentar que ell va contestar perquè no

DOMÈNEC UMBERT

Deu anys després del manifest 'Una nació sense estat, un poble sense llengua?', els especialistes s'han reunit per parlar-ne.

valorava en absolut diversos aspectes de la normalització que s'estava gestant i mantenia una escissió de dues comunitats de la societat catalana.

Isidor Marí, reconeixent que la situació de la llengua no era gens satisfactòria, en diferents aspectes crítica, va mantenir que s'havia de veure la situació des d'una perspectiva global no tan derrotista i assumir el fet indiscutible del conjunt de la comunitat lingüística dels PPCC. Les diferents preguntes que qüestionava Servià anaven obrint els comentaris dels ponents. Jordi Sánchez, de la Crida, va mostrar la seva preocupació per la situació immobiliària que vivia la premsa escrita, atacant també els poders públics per la seva manca de sensibilitat i de voluntat institucional per a solucionar la problemàtica que viu la llengua catalana.

DOMÈNEC UMBERT

DOMÈNEC UMBERT

Dalt, Josep Murgades; baix, els assistents a la taula redona sobre el Manifest d'«Els marges».

Aquesta falta de consciència d'uns responsables que en altre temps s'havien definit clarament, va ser interpretada per Sánchez com un punt a corregir per a evitar importants mancances.

Si durant el primer torn d'intervencions, els quatre assistents van coincidir a assenyalar fets coincidents com l'increment del coneixement de la llengua mentre el seu ús davallava, des de diferents òptiques tothom coincidia en el fet que la llengua no es podia convertir en una mena de llatí medieval. La segona part va servir per a matisar opinions i per a concretar la situació actual del català en les diferents comunitats autònomes de l'estat espanyol.

A les opinions de Vallverdú, Murgades va contestar que mai va creure que el manifest «Una nació sense estat, un poble sense llengua?», s'interpretés com un al·legat racista sinó que simplement prenia consciència de la constància de dues comunitats de diferents llengües i que sense discriminar ningú

—perquè la divisió ja hi era— va molestar els poders públics que aleshores iniciaven campanyes polítiques, referint-se i esmentant la feta per Pujol considerant que era català tot el que vivia o treballava a Catalunya. Murgades va destacar l'erosió continua de la llengua, afirmant que si abans la repressió contra la llengua s'havia accentuat sobretot al centre del Principat, ara els atacs es dirigien eminentment a una perifèria desproveïda de qualsevol defensa. El radicalisme de les asseveracions de Murgades, abonat pels aplaudiments del públic, va fer reaccionar a Vallverdú, que va opinar que l'esclat dels sentiments no fa avançar ningú, tot referint-se a l'actitud d'efectisme de Murgades. Vallverdú va continuar discutint el fet de l'existència de dues comunitats i que encara es podien explotar aspectes de les lleis. El sociolingüista va dir que s'havia d'abandonar el to de menyspreu sostingut i que no creia en les dues comunitats perquè

no trobava les fronteres necessàries. En resum, Vallverdú va interpretar que el dramatisme no portava enlloc.

Marí va reprendre el to moderat del seu discurs, manifestant que s'havia de centrar el punt crucial sense carregar les tintes ni simplificar les coses. Marí va plantejar-se que no era cap sistema vàlid el fet de congratular-se amb el pessimisme i que el que s'havia de fer era trobar solucions. També va ampliar les seves opinions a tot l'àmbit dels PPCC valorant l'impacte de televisions públiques com TV3 i recordant també les deficiències d'importants sectors com el vídeo o el cinema. Marí va centrar la seva intervenció, interpretant que el fet de convertir l'idioma en assignatura, cosa que havia patit la llengua a Catalunya, havia desaparegut mentre es mantenia en altres zones, com el País Valencià o les Balears, sense entrar en altres totalment marginales com el Rosselló francès o la Franja ponentina de l'Aragó.

El desafiament havia de ser la resposta i la gradualitat progressiva havia d'evitar les fractures socials, totalment innecessàries. S'havia d'avançar amb un projecte polític que cerqués els grans sectors socials i els convidés a la participació i utilització de la llengua catalana.

El representant de la Crida a la Solidaritat, Jordi Sánchez, va recordar que era des de la mateixa Constitució Espanyola on resultava impossible començar iniciatives per a coordinar esforços a través de les diferents comunitats de llengua catalana. Sánchez va justificar que només es podrien plantejar avanços en el cas de la reforma constitucional, criticant i demanant un canvi d'actitud política efectiva dels responsables dels partits polítics del poder i de l'oposició. Sánchez, que sempre va avalar les seves opinions amb dades, va denunciar la manca de pressupost que es destina actualment a la llengua a Catalunya. Comparant les xifres, Sánchez va argumentar que mentre al País Basc es dedicaven 3.000 milions a la normalització lingüística, a Catalunya el pressupost es reduïa a 1.000 milions, cosa que demostrava una vegada més que no podia haver-hi normalitat si no hi havia un projecte nacional concret. Tant Servià com els altres ponents van recordar durant el debat que les preguntes que es formulaven als darrers apartats del manifest d'«Els Marges» «Una nació sense estat, un poble sense llengua?», encara s'havien de contestar i la majoria van coincidir en la vigència de les nombroses qüestions que plantejava. □